

Ю.С. Залознава

чл.-кор. НАН України

д.е.н., професор

ORCID 0000-0003-3106-1490

e-mail: zaloznova.iep@gmail.com,

І.П. Петрова, к.е.н.

ORCID 0000-0002-0515-5349

e-mail: msirynapetrova@gmail.com,

Інститут економіки промисловості

НАН України, м. Київ

РЕЖИМ МІЖНАРОДНО-ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В НАУКОВО-ТЕХНІЧНІЙ ТА ІННОВАЦІЙНІЙ СФЕРАХ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

На сучасному етапі глобалізації світової економіки та розвитку міжнародних економічних зв'язків виникає необхідність активізації відносин між міжнародними фінансовими установами, державними органами влади, університетами, науково-дослідними інститутами та бізнесу на засадах партнерства для фінансування проєктів у науково-технічній та інноваційних сферах.

Тема публічно-приватного партнерства (ППП) у науково-технічній та інноваційних сферах набуває актуальності в Україні [1-7]. Це передусім пов'язано з розгалуженістю інноваційної інфраструктури, а її окремі елементи (технопарки, наукові парки) існують у рамках нестабільного правового поля; неефективними механізмами державної фінансової підтримки через неузгодженість виділення коштів із бюджетним та податковим законодавством; інертною діяльністю приватного бізнесу до інноваційних процесів; суттєвим розривом у взаємодії елементів національної інноваційної екосистеми у трикутнику «приватний бізнес – наука – держава».

Метою статті є обґрунтування можливостей застосування публічно-приватного партнерства в науково-технічній та інноваційних сферах у контексті євроінтеграційних процесів.

У документах ЄС підкреслюється соціально-економічне значення реалізації проєктів на засадах публічно-приватного партнер-

ства з точки зору сприяння забезпеченню найвищої конкурентоспроможності в інноваційній сфері. Зокрема, прийняття Лісабонської стратегії ЄС, яка знайшла продовження у Стратегії ЄС-2020, та висування на перший план інноваційного імперативу інтеграційного розвитку надало потужного імпульсу публічно-приватному партнерству в інноваційній сфері ЄС, зокрема через розгортання дослідницьких проєктів ППП із частковим фінансуванням із бюджету Рамкових програм ЄС [8, с. 382-383]. У Стратегії «Європа 2020: Стратегія інтелектуального, стійкого і всеосяжного зростання» серед трьох взаємопов'язаних і взаємодоповнюючих пріоритетів є інтелектуальне зростання: розвиток економіки, що спирається на знання та інновації.

Європейська Комісія запропонувала за кожним із пріоритетних напрямів сім ініціатив для стимулювання прогресу [9]. Одна з цих ініціатив – «Інноваційний Союз», який є комплексним планом реалізації інноваційної стратегії ЄС, спрямованим на стимулювання повного інноваційного ланцюга від ідеї до ринку готової продукції [10, с. 17]. Новим інституційним елементом «Інноваційного Союзу» є «Інноваційні партнерства», які об'єднують усіх зацікавлених учасників інноваційної діяльності для вирішення ключових європейських соціально-суспільних проблем. Кожне таке «партнерство» має бути орієнтоване на науково-дослідну роботу та інноваційну діяльність, а також сприяти переорієнтації поточних європейських науково-технічних програм та інструментів (структурні фонди, реформа університетів, спільні технологічні ініціативи) на вирішення цих проблем [11].

Спільні Європейські проєкти публічно-приватного партнерства орієнтовані на досягнення цілей сталого розвитку, екологічної безпеки, добробуту суспільства [12]. Наприклад, в Австрії реалізуються програми зі створення Центрів компетенцій, де публічно-приватне партнерство виступає основним інструментом здійснення довгострокових відносин між компаніями та дослідними інститутами у сфері інновацій. Популярними програмами є K-ind/K-net, COMET, Асоціація з досліджень Крістіана Доплера. Програма K-ind/K-net спрямована на створення промислових центрів компетенції та мережі установ для здійснення досліджень та передачі технологій під управлінням промислових компаній і консорціумів. Програма COMET (Центрів компетенції з досконалих технологій), що стала найбільш впливовою в історії публічно-приватного партнерства Австрії, передбачає можливість створення ППП у формі великих, середніх та малих спільних підприємств, підприємств без ін-

ституціоналізації (без створення юридичної особи). Програма Асоціації з досліджень Крістіана Доплера підтримує створення тимчасових лабораторій в університетах, які працюють над орієнтацією на застосовність фундаментальних досліджень.

У Бельгії прикладом реалізації ППП у сфері інновацій є програма СТАРТ, яка фінансується на одну третину з коштів, наявних в університетів, на одну третину – із приватного сектору (підприємств, приватних осіб, фондів) та на одну третину – із регіонального бюджету Валлонії.

У Швеції з метою підвищення продуктивності академічних досліджень та сприяння впровадженню інновацій у промисловість створена програма VINN Excellence для підтримки співтовариства між приватним і державним секторами, університетами, науково-дослідними інститутами та іншими організаціями, що здійснюють дослідження [13, с. 191-193].

У Франції прикладом публічно-приватного партнерства є Агентство з інновацій OSEO (акціонерне товариство приватного права, яке складається з холдингу та дочірніх компаній і 50% капіталу якого належить державі), що діє за трьома напрямками: OSEO інновацій, OSEO фінансування, OSEO гарантія. Агентство має на меті безоплатну цільову допомогу для малих і середніх підприємств з інноваційними технологіями у партнерстві з бізнес-ангелами та приватними інвесторами, а також банку розвитку середніх та малих підприємств. Також у Франції, Німеччині, Великобританії, Бельгії та скандинавських країнах на базі університетів та інших наукових організацій створюються інноваційні поліси, парки, центри, стартап-організації (бізнес-інкубатори, венчурні механізми та інші державно-приватні фонди) для підтримки співтовариства між приватним і державним секторами, науково-дослідними інститутами та іншими організаціями.

Крім програм зі створення Центрів компетенцій, створюються Європейські технологічні платформи на засадах ППП. У межах Стратегії ЄС-2020 та VII рамкової програми ЄС створюються «Joint Technology Initiatives» у формі спільних підприємств (Joint Undertaking) зі здійснення науково-технічних розробок у промисловості шляхом поєднання ресурсів ЄС, країн-учасниць і бізнесу. Передбачено фінансування дослідницьких проєктів «Joint Technology Initiatives» приватним бізнесом в обсязі 50% [14]. Запроваджуються у сферах, що мають стратегічне значення для забезпечення конкурентоспроможності ЄС: біофармацевтика, комп'ютерні системи,

екологічно безпечна авіонавтика, наноелектроніка, воднева енергетика. Однією з основних цілей діяльності Європейських технологічних платформ є розробка економічно обґрунтованих програм наукових досліджень та швидке впровадження наукових результатів у практику [14, с. 3]. За останні роки створено більше 30 Європейських технологічних платформ, що охоплюють різноманітні галузі економіки [15, с. 4].

Отже, європейській досвід ППП в інноваційній сфері свідчить, що роль держави полягає у сприянні виробництву фундаментальних знань і комплексу технологій стратегічного характеру, створенні інфраструктури та сприятливого клімату для інноваційної діяльності бізнесу, а роль приватного сектору – у створенні технологій на основі власних досліджень, трансфері та ринковому освоєнні інновацій. Різні варіанти реалізації публічно-приватного партнерства, залежно від умов соціально-економічного розвитку країн, формують національні особливості взаємодії держави та приватного сектору.

У європейських країнах публічно-приватне партнерство розглядається як пріоритетний інструмент реалізації інноваційної політики за напрямками, наведеними у таблиці.

Розвиток національної інноваційної екосистеми доцільно здійснювати на основі партнерської взаємодії міжнародних організацій, держави, університетів, науково-дослідних інститутів та бізнесу. Найважливішим завданням публічно-приватного партнерства в інноваційному розвитку є активізація інноваційної діяльності та створення цілісної системи її фінансового забезпечення, яка має ґрунтуватися на широкомасштабному залученні та максимально ефективному використанні фінансових ресурсів.

У рамках інтеграції України у науково-технічні та інноваційні простори Європейського Союзу особливого значення набуває позитивний досвід застосування публічно-приватного партнерства. Адже недостатня інноваційна активність і дефіцит коштів на інноваційну діяльність в Україні актуалізують застосування ППП як альтернативного механізму фінансування інноваційних проєктів для здійснення та прискорення модернізаційних перетворень у національній економіці.

Однак слід урахувувати, що публічно-приватне партнерство в науково-технічній та інноваційних сферах має свої особливості, пов'язані з фінансуванням і методами управління [17; 18]. Множинність моделей фінансування в рамках публічно-приватного парт-

**Напрями застосування публічно-приватного партнерства
в реалізації інноваційної політики у Європейському Союзі¹**

Напрямы	Характеристика
Стратегічне співробітництво у сферах соціальних інновацій і високих технологій	Партнерства для розроблення стратегії і політики в галузі R&D, інновацій з урахуванням приватних і публічних інтересів. Наприклад, французький Керівний комітет щодо національних досліджень та інноваційної стратегії, який створено з представників державної та приватної сфер
Забезпечення взаємодії між наукою та бізнесом і трансферу технологій у ринковий обіг	Наукове партнерство (некомерційні партнерства) у сфері доконкурентних досліджень, освіти та підвищення кваліфікації, створення спеціальних служб для оцінки конкурентоспроможності досліджень (на кшталт французьких SAICs та Центрив досліджень, шведських Центрив компетенції VINNOVA); партнерство з трансферу технологій (комерційні партнерства на базі університетів, науково-дослідних установ з метою інноваційної діяльності, тобто комерціалізації розробок), у які державні наукові установи, наприклад, входять правами інтелектуальної власності, а приватні інвестори – фінансовими внесками й ефективним менеджментом. Такі партнерства запроваджені австрійськими програмами K-ind/K-net та COMET (Центри компетенції з досконалих технологій), бельгійською програмою СТАРТ
Смарт-підтримка суб'єктів підприємництва, приватних інвестицій у дослідження та інновації через партнерське фінансування та розподіл ризиків між публічним і приватним партнерами	Венчурні та інші фонди спільного державно-приватного фінансування (наприклад, французький OSEO, який створено в організаційно-правовій формі акціонерного товариства і складається з холдингу та дочірніх компаній, 50% капіталу якого належить державі) та програми партнерського фінансування (австрійські програми спільного фінансування Асоціації з досліджень Крістіана Доплера, за якою промисловий партнер вкладає 50%, решта 50% фінансується державою в основному Федеральним міністерством економіки, сім'ї та молоді, та аналогічна програма Товариства Людвіга Больцмана)
Кластероорієнтована політика	Партнерство у кластерних ініціативах (створенні інноваційних полісів, парків, центрив), що активно запроваджується у Франції, Австрії, Німеччині, Бельгії, Скандинавських та багатьох інших країнах на базі університетів та інших наукових і освітніх центрив

¹ Складено за даними джерела [16].

нерства обумовлена наявністю різних партнерів (державного і приватних), інструментів та джерел фінансування (власний капітал приватного партнера, кошти банків й інвестиційних фондів, бюджетні кошти, державні позики, гранти, державні гарантії та інші інструменти державної підтримки, податкові преференції, субсидії та інші різні платежі з бюджету тощо), співвідношенням інструментів (боргових, пайових, гібридних), використанням проектного фінансування.

Велика кількість організаційних моделей управління формується різними способами співробітництва державного і приватного партнерів, шляхом переуступання окремих функцій та контрактних зобов'язань, передавання об'єктів у зовнішнє управління, залучення третіх організацій та ін.

На сьогодні в Україні не представлено спеціальних актів, що регламентують реалізацію публічно-приватного партнерства, що стримує його впровадження. Оцінка динаміки та галузевої диференціації інвестування у проекти публічно-приватного партнерства доводить наявність суттєвого відставання розвитку ППП в Україні від європейських ринків. Сучасний концепт публічно-приватного партнерства, який задекларований у законодавчій діяльності, не реалізувався повною мірою та не виконує своєї основної місії – максимальне залучення приватних інвестицій у проекти для зменшення навантаження на бюджет. Ступінь інвестиційної привабливості економіки країни характеризує готовність органів влади брати участь у реалізації проектів публічно-приватного партнерства; здатність створити необхідні умови, надати спеціальні пільги та преференції, що сприятимуть залученню як вітчизняних, так і зарубіжних інвестицій.

Пропонується доповнити публічно-приватне партнерство міжнародною складовою з урахуванням інвестицій міжнародних організацій та міжнародних донорів і ввести в науковий та практичний обіг поняття «міжнародно-публічно-приватне партнерство», а для стимулювання залучення інвестицій запровадити «режим міжнародно-публічно-приватного партнерства», який поєднує систему стимулів і пільг, обов'язкових умов й обмежень для дотримання балансу інтересів міжнародних донорів, держави і бізнесу. Відмітною особливістю є його стимулююча спрямованість, що проявляється через гарантії, пільги та різні форми державної підтримки [19]. Режим міжнародно-публічно-приватного партнерства дозволить налагодити участь між міжнародними фінансовими установами, державними органами влади, вищими навчальними закла-

дами/науково-дослідними установами та бізнесу в сумісному фінансуванні проєктів у науково-технічній та інноваційній діяльності.

Реалізація проєктів міжнародно-публічно-приватного партнерства передбачає процес, який складається з декількох етапів, і залучення широкого кола учасників. Результатом цієї взаємодії є реалізація проєктів у науково-технічній та інноваційній діяльності та постійне співробітництво міжнародних організацій, міжнародних фондів, держави, бізнесу та науки.

В економічній літературі вперше концепцію регуляторного режиму як балансу стимулів й обмежень представлено в роботах В. Ляшенка [20; 21]. Інтерпретуючи основні тези режиму з позицій кібернетичного і синергетичного підходів, пропонуються складові режиму міжнародно-публічно-приватного партнерства.

Складовими регуляторного режиму міжнародно-публічно-приватного партнерства (RJIPPP) визначено такі [19; 22; 23]:

$$RJIPPP = \{G; S; I; R; P\},$$

де G – цілі введення режиму; S – суб'єкти, на яких поширюється дія режиму; I – стимули, пільги та обмеження, необхідні для досягнення задекларованих цілей; R – ресурси, задіяні у процесі реалізації режиму; P – алгоритм дій для реалізації режиму.

Розшифруємо кожну складову:

1. Цілі введення режиму полягають у створенні нових центрів соціально-економічного розвитку та мережі територіально-виробничих і туристичних кластерів, що реалізують конкурентний потенціал територій на засадах смарт-спеціалізації.

2. Суб'єктами, на яких поширюється дія режиму, є вітчизняні та зарубіжні інвестори, зокрема міжнародні організації. Для того щоб реалізувати поставлені цілі із зазначеними суб'єктами, необхідно створити привабливе інституційне середовище для участі інвестора.

3. Умови, необхідні для досягнення декларованих цілей, – це використання податкових і митних пільг для стимулювання інвестицій, а саме: диференціація податкових ставок залежно від соціально-економічного значення галузі та її продукції; податкові канікули або повне звільнення від податків новостворених суб'єктів господарської діяльності на початку їхньої діяльності; інвестиційний податковий кредит; звільнення або зниження ставки податку на імпорт обладнання, сировини і будівельних матеріалів, а також на експлуатацію та технічне обслуговування проєкту тощо.

Крім того, інструментами фінансової підтримки з боку держави для інвесторів є субсидії, фінансові інструменти (придбання урядом акцій, облігацій проєктної компанії) та гарантії.

Обмеженнями ведення режиму є вимоги, які висуваються до інвесторів у рамках здійснення їхньої діяльності. По-перше, це відповідність інвестиційного проєкту Державній стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 рр., Стратегії регіонального розвитку області на період до 2020 р., концепціям і стратегіям розвитку галузей економіки на середньо- і довгостроковий період. По-друге, наявність позитивного соціально-економічного та бюджетного ефекту від реалізації інвестиційного проєкту.

4. Ведення режиму не може бути здійснене без відповідної ресурсної бази – фінансового забезпечення. Ресурсами, які задіяні у процесі реалізації режиму, є фінансові ресурси приватних інвесторів (як українських, так і зарубіжних); запозичені фінансові ресурси; кошти державного та місцевого бюджетів; кошти міжнародних організацій. Підтримку проєктів публічно-приватного партнерства зжійснюють Європейський банк реконструкції та розвитку і європейська група Світового банку. Також існують фонди, орієнтовані на сприяння розвитку публічно-приватного партнерства: Консультативна інституція з підтримки публічно-приватного інфраструктури (Public-Private Infrastructure Advisory Facility – PPIAF), Програма підготовки інфраструктурних проєктів ЄБРР (IPPF), Глобальна інфраструктурна програма (GIF). Крім того, існує технічна допомога, яка надається за рахунок структурних фондів ЄС за такими напрямками: інструменти фінансового інжинірингу; секторально сфокусовані гранти, які просувають проєкти пан-європейських інтересів; гранти, що підтримують політику ЄС або індивідуальних членів ЄС.

5. Алгоритм введення регуляторного режиму міжнародно-публічно-приватного партнерства складається з двох етапів.

На першому етапі Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України ініціює введення регуляторного режиму публічно-приватного партнерства. У рамках цього етапу створюються спеціальні спрощені податкові, митні, кредитні режими та режими валютного курсу для залучення інвесторів.

На другому етапі залучаються міжнародні фінансові організації для реалізації масштабних інвестиційних проєктів. На цьому етапі регуляторний режим доповнюється міжнародною складовою та набуває нового статусу – міжнародно-публічно-приватного. Для

введення режиму необхідна концентрація наявних ресурсів держави і реалізація Кабінетом Міністрів України і Верховної Ради України зваженої політики через введення стимулюючого регуляторного режиму міжнародно-публічно-приватного партнерства. Необхідне фокусування Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України на мінімізації політичних, економічних, валютних і фінансових ризиків.

Висновки. Формування режиму міжнародно-публічно-приватного партнерства створить передумови для конструювання та збалансованого використання інструментів (стимулів, обмежень, правил тощо) з метою прискорення модернізації на засадах смарт-спеціалізації. Режим міжнародно-публічно-приватного партнерства актуалізує залучення як міжнародних, так і вітчизняних інвесторів для реалізації проєктів.

В умовах інтеграції у Європейський Союз актуалізується значимість міжнародно-публічно-приватного партнерства, що дозволяє залучити в економіку додаткові ресурси, зокрема міжнародні кошти для створення інноваційної інфраструктури та реалізації інноваційних проєктів. Міжнародно-публічно-приватне партнерство становить організаційну основу взаємодії держави, науково-освітніх організацій і бізнесу із залученням міжнародних організацій у рамках формування національної інноваційної екосистеми.

Література

1. Гудзь О.Є., Байрамов С. Інструменти державно-приватного партнерства щодо активізації інноваційного розвитку телекомунікаційних підприємств. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2016. № 4. С. 5-11.
2. Кондрашова О. Формування моделі взаємодії освіти, держави та бізнесу. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2013. № 15. С. 5-13.
3. Лебедева Л.В., Митрофанова А.С. Проблеми комерціалізації системи вищої освіти в Україні за умов формування постіндустріального ладу. *Бізнес Інформ*. 2017. № 2. С. 65-71.
4. Давидов І. Інструментарій державно-приватного партнерства в системі вищої освіти. *Причорноморські економічні студії*. 2020. Вип. 58(2). С. 93-98. doi: <https://doi.org/10.32843/bses.58-36>.
5. Шилепницький П.І., Петрова І.П. Особливості використання державно-приватного партнерства в освіті: закордонний досвід. *Ефективна економіка*. 2019. № 12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2019_12_14. doi: 10.32702/2307-2105-2019.12.12.
6. Мігай Н.Б. Державно-приватне партнерство у сфері інноваційної діяльності: закордонний досвід та вітчизняні реалії. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2020. Т. 31 (70), № 1. С. 52-59. doi: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/70-1-9>.

7. Стращенко А.О., Кириченко О.В. Необхідність запровадження механізмів державного приватного партнерства при наданні освітніх послуг на місцевому рівні. *Сучасні питання економіки і права*. 2020. Вип. 1. С. 160-165.
8. Тараненко І.В., Охінько О.В. Державно-приватне партнерство в інноваційній сфері: світовий досвід та перспективи розвитку в Україні. *Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму*. 2011. № 1 (44). С. 376-386.
9. Арабей Е. Новая европейская стратегия «Европа 2020». URL: <http://eulaw.ru/content/307>.
10. Амоша О. І., Драчук Ю.З., Залознова Ю.С. та ін. *Застосування публічно-приватного партнерства у сфері інноваційного розвитку вугільної промисловості*: колективна монографія / НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Київ, 2017. 196 с.
11. Шелюбская Н.В. *Инновационная стратегия ЕС: развитие после кризиса*. URL: http://innclub.info/wp-content/.../02/шелюбская_2368_стр_конк_кач_001.doc.
12. Тараш Л.І., Петрова І.П. Світові та європейські тенденції розвитку державно-приватного партнерства у визначенні пріоритетних сфер застосування. *Вісник економічної науки України*. 2015. № 1 (28). С. 133-141.
13. *Аналіз законодавства України у сфері досліджень, розробок та інноваційної діяльності та пропозиції щодо доповнень до законодавства*. Проект ЄС «Вдосконалення стратегій, політики та регулювання інновацій в Україні». Київ: Фенікс, 2011. 349 с.
14. *Joint Technology Initiatives. Public – Private Partnerships in EU Research. European Commission. European Communities*. 2008. URL: ftp://ftp.cordis.europa.eu/pub/fp7/docs/jtis-brochure_en.pdf
15. *Європейські технологічні платформи та підходи до створення українських технологічних платформ*. Формування мережі обміну інформацією про науково-освітні програми Європейського Союзу. Проект № 45309. Бюлетень. 2012. № 2. 21 с. URL: http://cstei.lviv.ua/upload/pub/IRF/1340728263_69.pdf.
16. Сірмон О. Державно-приватне партнерство в інноваційній сфері. *Вісник Академії правових наук України*. 2011. № 4. С. 222-230.
17. Залознова Ю., Петрова І., Трушкіна Н. Класифікація форм державно-приватного партнерства: узагальнення зарубіжного та вітчизняного досвіду. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2016. № 3. С. 88-105.
18. Тараш Л.І., Петрова І.П. Державно-приватне партнерство – управлінська технологія модернізації економіки. *Економічний вісник Донбасу*. 2015. № 2 (40). С. 128-134.
19. Шилепницький П.І., Петрова І.П. Можливості публічно-приватного партнерства для інноваційного розвитку промисловості. *Інфраструктура ринку*. 2020. Випуск 47. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/47-2020/>
20. Ляшенко В.И. *Регулирование развития экономических систем: теория, режимы, институты*. Донецк: ДонНТУ. 2006. 668 с.
21. Ляшенко В.И. *Финансово-регуляторные режимы стимулирования экономического развития: введение в экономическую режимологию*. Донецк : ИЭП НАН Украины. 2012. 370 с.
22. Петрова І.П. Модернізація економіки старопромислових регіонів на засадах smart-спеціалізації (за матеріалами наукового повідомлення на засіданні Президії НАН України 11 березня 2020 р.). *Вісник Національної академії наук України*. 2020. № 6. С. 30-37. <https://doi.org/10.15407/visn2020.06.030>.

23. Петрова І.П. Режим міжнародно-публічно-приватного партнерства для прискорення неоіндустріальної модернізації економіки старопромислових регіонів. *Сучасні технології менеджменту, інформаційне, фінансове та облікове забезпечення розвитку економіки в умовах євроінтеграції*: зб. тез доп. Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., м. Черкаси, 16-17 квітня 2020 р. Черкаси: Східноєвропейський університет економіки і менеджменту, 2020. С. 109-111.

References

1. Hudz, O.Ye., Bairamov, S. (2016). Instrumenty derzhavno-privatnoho partnerstva shchodo aktyvizatsii innovatsiinoho rozvytku telekomunikatsiinykh pidpriemstv [Instruments of public-private partnership to intensify the innovative development of telecommunications enterprises]. *Ekonomika. Menedzhment. Biznes – Economy. Management. Business*, 4, pp. 5–11 [in Ukrainian].
2. Kondrashova, O. (2013). Formuvannia modeli vzaiemodii osvity, derzhavy ta biznesu [Formation of the model of interaction of education, state and business]. *Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Pedagogichni nauky – Bulletin of Luhansk Taras Shevchenko National University. Pedagogical sciences*, 15, pp. 5–13 [in Ukrainian].
3. Lebedieva, L.V., Mytrofanova, A.S. (2017). Problemy komertsializatsii systemy vyshchoi osvity v Ukraini za umov formuvannia postindustrialnoho ladu [Problems of commercialization of the higher education system in Ukraine under the conditions of formation of the post-industrial system]. *Biznes Inform – Business Inform*, 2, pp. 65–71 [in Ukrainian].
4. Davydov, I. (2020). Instrumentarii derzhavno-privatnoho partnerstva v systemi vyshchoi osvity [Tools of public-private partnership in the system of higher education]. *Prychornomorski ekonomichni studii – Black Sea Economic Studies*, Issue 58(2), pp. 93-98. doi: <https://doi.org/10.32843/bses.58-36> [in Ukrainian].
5. Shylepnytskyi, P.I., Petrova, I.P. (2019). Osoblyvosti vykorystannia derzhavno-privatnoho partnerstva v osviti: zakordonnyi dosvid [Features of the use of public-private partnership in education: foreign experience]. *Efektivna ekonomika – Efficient economy*, 12. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2019_12_14. doi: 10.32702/2307-2105-2019.12.12 [in Ukrainian].
6. Mihai, N.B. (2020). Derzhavno-privatne partnerstvo u sferi innovatsiinoini diialnosti: zakordonnyi dosvid ta vitchyzniani realii [Public-private partnership in the field of innovation: foreign experience and domestic realities]. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho. Seriya: Ekonomika i upravlinnia – Scientific notes of Tavriya National University named after VI Vernadsky. Series: Economics and Management*, Vol. 31 (70), No. 1, pp. 52-59. doi: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/70-1-9> [in Ukrainian].
7. Strashchenko, A.O., Kyrychenko, O.V. (2020). Neobkhidnist zaprovadzhennia mekhanizmiv derzhavnogo privatnoho partnerstva pry nadanni osvitnikh posluh na mistsevomu rivni [The need to introduce mechanisms of public-private partnership in the provision of educational services at the local level]. *Suchasni pytannia ekonomiky i prava – Modern issues of economics and law*, Issue 1, pp. 160-165.
8. Taranenکو, I.V., Okhinko, O.V. (2011). Derzhavno-privatne partnerstvo v innovatsiinii sferi: svitovyi dosvid ta perspektyvy rozvytku v Ukraini [Public-private partnership in the field of innovation: world experience and prospects for development in Ukraine]. *Biuletен Mizhnarodnoho Nobelivskoho ekonomichnoho forumu – Bulletin of the International Nobel Economic Forum*, 1 (44), pp. 376-386 [in Ukrainian].

9. Arabey, E. Novaya yevropeyskaya strategiya «Yevropa 2020» [New European Strategy "Europe 2020"]. Retrieved from <http://eulaw.ru/content/307> [in Russian].
10. Amosha, O. I., Drachuk, Yu.Z., Zaloznova, Yu.S. et al. (2017). Zastosuvannia publichno-pryvatnoho partnerstva u sferi innovatsiinoho rozvytku vuhilnoi promyslovosti [Application of public-private partnership in the field of innovative development of the coal industry]. Kyiv, IIE of NAS of Ukraine [in Ukrainian].
11. Sheliubskaia, N.V. Ynnovatsyonnaia stratehiya ES: razvytye posle kryzysa [EU innovation strategy: post-crisis development]. Retrieved from http://innclub.info/wp-content/.../02/шелюбская_2368_стр_конк_кач_001.doc [in Ukrainian].
12. Tarash, L.I., Petrova, I.P. (2015). Svitovi ta yevropeiski tendentsii rozvytku derzhavno-pryvatnoho partnerstva u vyznachenni priorytetnykh sfer zastosuvannia [Global and European trends in the development of public-private partnership in identifying priority areas of application]. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy – Herald of the Economic Sciences of Ukraine*, 1 (28), pp. 133-141 [in Ukrainian].
13. Analiz zakonodavstva Ukrainy u sferi doslidzhen, rozrobok ta innovatsiinoi diialnosti ta propozytsii shchodo dopovnen do zakonodavstva [Analysis of the legislation of Ukraine in the field of research, development and innovation and proposals for amendments to the legislation.]. *EU project "Improvement of strategies, policies and regulation of innovation in Ukraine"*. (2011). Kyiv, Feniks [in Ukrainian].
14. *Joint Technology Initiatives. Public – Private Partnerships in EU Research. European Comission. European Communities*. (2008). Retrieved from ftp://ftp.cordis.europa.eu/pub/ftp7/docs/jtis-brochure_en.pdf.
15. Yevropeiski tekhnolohichni platformy ta pidkholdy do stvorennia ukraïnskykh tekhnolohichnykh platform. Formuvannia merezhi obminu informatsiieiu pro naukovo-osvitni prohramy Yevropeiskoho Soiuzu [European technology platforms and approaches to the creation of Ukrainian technology platforms. Formation of a network for the exchange of information on scientific and educational programs of the European Union.]. (2012). Project № 45309. Bulletin, 2. Retrieved from http://cstei.lviv.ua/upload/pub/IRF/1340728263_69.pdf [in Ukrainian].
16. Simson, O. (2011). Derzhavno-pryvatne partnerstvo v innovatsiinii sferi [Public-private partnership in the field of innovation]. *Visnyk Akademii pravovykh nauk Ukrainy – Bulletin of the Academy of Legal Sciences of Ukraine*, 4, pp. 222-230 [in Ukrainian].
17. Zaloznova, Yu., Petrova, I., Trushkina, N. (2016). Klasyfikatsiia form derzhavno-pryvatnoho partnerstva: uzahalnenniazarubizhnoho ta vitchyznianoho dosvidu [Classification of forms of public-private partnership: generalization of foreign and domestic experience]. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*, 3, pp. 88–105 [in Ukrainian].
18. Tarash, L.I., Petrova, I.P. (2015). Derzhavno-pryvatne partnerstvo – upravlinska tekhnolohiia modernizatsii ekonomiky [Public-private partnership – management technology of modernization of the economy]. *Ekonomichnyi visnyk Donbasu – Economic Herald of the Donbas*, 2 (40), pp. 128-134 [in Ukrainian].
19. Shylepnytskyi, P.I., Petrova, I.P. (2020). Mozhylyvosti publichno-pryvatnoho partnerstva dlia innovatsiinoho rozvytku promyslovosti [Possibilities of public-private partnership for innovative industry development]. *Infrastruktura rynku – Market infrastructure*, Issue 47. Retrieved from <http://www.market-infr.od.ua/uk/47-2020/>. doi: <https://doi.org/10.32843/infrastruct47-10> [in Ukrainian].
20. Liashenko, V.I. (2006). Regulirovaniye razvitiya ekonomicheskikh sistem: teoriya, rezhimy, instituty [Regulation of the development of economic systems: theory, regimes, institutions]. Donetsk, DonNTU [in Russian].

21. Liashenko, V.I. (2012). Finansovo-regulyatornyye rezhimy stimulirovaniya ekonomicheskogo razvitiya: vvedeniye v ekonomicheskuyu rezhimologiyu [Financial and regulatory regimes for stimulating economic development: an introduction to economic regimeology]. Donetsk, IIE of NAS of Ukraine [in Russian].

22. Petrova, I. P. (2020). Modernizatsiia ekonomiky staropromyslovykh rehioniv na zasadakh smart-spetsializatsii [Modernization of the economy of old industrial regions on the basis of smart-specialization]. *Visnyk Natsionalnoi akademii nauk Ukrainy – Bulletin of the National Academy of Sciences of Ukraine*, 6, pp. 30-37. <https://doi.org/10.15407/visn2020.06.030> [in Ukrainian].

23. Petrova. I.P. (2020). Rezhym mizhnarodno-publichno-pryvatnoho partnerstva dlia pryskorennia neoindustrialnoi modernizatsii ekonomiky staropromyslovykh rehioniv [Mode of international public-private partnership to accelerate the neo-industrial modernization of the economy of old industrial regions]. *Suchasni tekhnologii menedzhmentu, informatsiine, finansove ta oblikove zabezpechennia rozvytku ekonomiky v umovakh yevrointehratsii – Modern technologies of management, information, financial and accounting support of economic development in the conditions of European integration: Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Internet Conference*, (pp. 109-111), Cherkasy: Eastern European University of Economics and Management [in Ukrainian].

Надійшла до редакції 14.12.2020 р.